

Központi Bírósági Intranet webhelyen lett közzétéve (<http://kpintra.justice.hu>)

Címlap > Informatikatörténeti kuriózumok a Debreceni Járásbíróságon

- [Központi Bírósági Intranet/](#)
- [Hír/](#)
- [Informatikatörténeti kuriózumok a Debreceni Járásbíróságon](#)

INFORMATIKATÖRTÉNETI KURIÓZUMOK A DEBRECENI JÁRÁSBÍRÓSÁGON

Beküldés ideje: 2017. május 18., 15:29

„Vasfüggöny szülöttei - a magyar informatika hőskora a keleti blokkban” címmel, egyedülálló informatikatörténeti kiállítás nyílt a Debreceni Járásbíróságon Vidovenyecz Zsolt magángyűjteményéből. A Debreceni Törvényszék informatikusát a kiállítás céljáról, a tárlat egyedi darabjairól, és az informatikai fejlődésről kérdeztük.

Mióta gyűjti a kiállítás egyedi, és informatikatörténeti szempontból kiemelkedő jelentőségű darabjait? Mi ösztönözte arra, hogy ilyen kuriózumokat gyűjtsön?

A nyugati országokhoz képest némi késéssel, a 80-as évek elején jelentek meg az otthoni számítógépek Magyarországon. Ebben az időben külön vonalat képviseltek a professzionális, nevezhetjük irodai számítógépeknek és az otthoni, főleg játékra alkalmas számítógépek.

A kezdetektől végig kísérte a gyermekkoromat ez a fejlődési folyamat, amely meghatározó volt az életem későbbi alakulásában is. Viszonylag korán az érdeklődésem középpontjába került az informatikatörténelem, nagyon sokat kutattam és olvastam e témában. Az elején persze még nem volt ennyire tudatos ez a hobby és szinte csak a házi számítógépekre korlátozódott, mert az irodai számítástechnika megfizethetetlen volt. Miután a keleti blokk országait sújtó embargó megszűnt, a COCOM listát Magyarország vonatkozásában 1992. február 10-én véglegesen eltörölték, onnantól a nyugati technológia szabadon áramolhatott az országba. Rövid időn belül az IBM PC XT/AT szabvány hazánkat is meghódította. A korábbi nem PC kompatibilis számítógépek csakhamar selejtezésre kerültek.

Körülbelül 10-15 évvel korábbra tehető, amikor a legnagyobb és legeredményesebb volt ez a gyűjtési folyamat, ami pár év alatt le is csengett. Részben amiatt, hogy nagyon sok gép enyészetté vált, másrészt ez a tevékenység elég népszerű lett. Kialakult egy olyan helyzet, hogy a végén több volt a horgász, mint a hal. Nagyon hamar eltűntek a ritka és különleges számítógépek. Egy idő után az is nyilvánvaló volt, hogy kell valami koncepció, mert elképesztő mennyiségű különféle típusú számítógép létezett, szabni kellett valami határt. A helyzetemet nehezítette, hogy az érdeklődési köröm addigra főleg a magyar vonatkozású gépekre fókuszálódott, azonban ezek a berendezések lényegesen kisebb mennyiségben voltak jelen a piacon, mint a nyugati társaik. Fontosnak éreztem, hogy egyszer a feledés homályából előhúzza ezeket a gépeket tudást, és egyben örömet is adhatok majd. Mára azonban nagyon lelassult a gyűjtési folyamat, szinte csak cserealpból lehet gyarapítani. Ennek a legfőbb oka, hogy a piac teljesen elszabadult, ami az idő múlásával egyre csak fokozódik.

Ha valaki egy nagyon különleges ritka darabra vágyik, annak bizony mélyen a zsebébe kell nyúlnia. Egy-egy számítógép különlegesség ára akár több 10 ezer eurót is elérheti. Bár nem magyar vonatkozású a példa, de nemrég a Bonhams New York aukciósháznál került kalapács alá egy Apple-1 számítógép. A ritka darabért 905.000 dollárt (kb. 220 millió forint) fizetett a Henry Ford Múzeum egyik képviselője. Németországban 671.400 dollárt (163 millió forintot) adott egy távol-keleti vállalkozó egy hasonló, régi almás gépért. Természetesen, itt is igaz a mondás, hogy a pénz nem minden. A szerencse sokszor ettől is többet ér.

Melyik kiállítási darab beszerzéséhez kapcsolódik a legérdekesebb történet? A tárlat melyik darabjára a legbüszkébb? Miért?

A 80-as évek egyik legismertebb informatikai magazinja volt a Neumann János Számítógéptudományi Társaság lapja a Mikroszámítógép magazin.

Egyik kedvenc olvasnivalóm volt abban az időben. A szerkesztőbizottság elnöke a magyar informatika jeles alakja Kovács Győző volt, aki, részt vett az MTA-n 1959. január 21-én az üzembe állított első magyar elektroncsöves számítógép, az M3 építésében. Az NJSZT, mind a mai napig is működő társaság, akikkel együttműködve valósult meg ez a kiállítás, aminek a fővédnökségét Alföldi István a társaság ügyvezető igazgatója vállalta.

Ennek a magazinnak az 1985/4 számának borítóján volt egy egzotikus számítógép, ami Comput-80 névre hallgatott. A VBKM Erősáramú Gyártmány- és Rendszerfejlesztő Leányvállalat gyártotta a Comproject GMK licensze alapján. Mindenki azt hitte, hogy ez a gép egy fantom. Megjelent a Mikro magazin borítóján, aztán eltűnt. De ez sem lenne csoda, mert akkora presztízse volt abban az időben a számítógépgyártásnak, hogy minden kisebb-nagyobb cég mutatott be számítógépet, pedig sok esetben csak néhány példány készült belőle. Például az előbb említett Comput-80 -at még élő ember nem látott az én ismeretségi körömben.

Néhány héttel a kiállítás megnyitása előtt, egyik ismerősöm szólt, hogy hagyaték felszámolásából régi billentyűzeteket hozhatok el. A billentyűzetek között válogatva bukkantam rá egy komplett Comput-80 számítógépre! Jelenlegi információk alapján csak ez a darab maradt fönt. Sem gyűjtői körben, sem múzeumokban nem található meg! Büszkeséggel tölt el, hogy ez a világritkaság a mi tárlatunkat ékesíti. Képes Gábor a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság főmunkatársa a kiállítás megnyitóján tartott tárlatvezetésén „a számítógépek Szent Grálja” címmel illette ezt a gépet!

Had meséljek el még egy megmosolyogtató történetet, ami a kiállításon történt a néhány nappal ezelőtt. A Debreceni Járásbíróságra érkezett ügyfél a kiállítás egyik szekrény méretű

Videoton R11 számítógépéből akart kávé tenni, mert kávéautomatának nézte, és azt kereste, hogy hol lehet bedobni az aprót.

Mi az egyedi gyűjteményt is magába foglaló kiállítás célja? Mi a legfontosabb üzenete a – XXI. századi eszközöket ismerő és használó – látogatók számára? Meddig tekinthető meg?

Ez egy nagyon komoly örökségvédő tevékenység. A gyűjteményem erőssége, hogy magyar gyártású, magyar fejlesztésű gépműveket őriz meg, mely komoly része Magyarország technikatörténetének. Én azt gondolom, hogy a technikatörténet az elválaszthatatlan a magyar művelődéstörténetétől. Informatika nélkül az elmúlt fél évszázad műveltségterjesztése nagyon csonka lenne.

Nagyon fontos gondolat tulajdonítható Neumann János életművének, akinek a modern számítógép működési elveit köszönhetjük. Ő azt mondta, kicsit tömören fogalmazva, hogy „a fejlődés ellen nincsen gyógymód”. Ez a gondolat most, amikor exponenciális üteműre váltott az informatika és az infokommunikációs eszközök fejlődése, egyre fontosabb végig gondolni ezt a gondolatot. Emiatt lett a kiállítás szlogenje, hogy „Ismerd meg a múltat, amiből a jövő gyökerezik”. Az informatikatörténet az emberi civilizáció egyik legfontosabb története. A tárlat 2017. június 16-ig várja az érdeklődőket.

Ön szerint hova tart az informatikai fejlődés? Milyen informatikai eszközöket használhatnak néhány évtized múlva a bíróságokon?

Ahhoz, hogy érzékeljük, hogy most hol tartunk technikai szinten az elmúlt harminc évhez képest, ismernünk kell a gyökereket, hogy honnan indultunk el.

Egy tablet szomszédságában elég viccesnek hat egy közel 40Kg-os számítógép, amelynek értéke közel 1 millió forintba került akkor, amikor az átlag havi munkabér 3 - 6 ezer forint volt, és egy autó körülbelül 80 ezer forintba került. A kiállításon több mint 50 különböző típus látható, amiből némelyik fénykorában itthon az abszolút csúcstechnikát képviselte. Mégis, egy mai átlagos mobiltelefon könnyedén túlszárnyalja a kiállított gépek összteljesítményét! Leginkább az érzékelteti, hogy néhány évtized alatt mekkora forradalmi fejlődésen ment keresztül az informatika, hogy egy mai átlagos méretű pendrive tárolókapacitásának eléréséhez egy akkori számítógépből annyi darabot kellene legyártanunk és egymás mellé raknunk, hogy az egyenlítő mentén megkerülné a földet!

Valószínű, húsz-harminc év távlatából, a mai kor technikájára is így tekintenek majd vissza, de ahhoz, hogy ezeket a különbségeket értelmezni lehessen, mindig szükség lesz az ősmodellekre, amihez viszonyítani tudunk. Itt nyert értelmet az a munka, amit ebbe fektetek.

A világ a *cloud computing*, azaz a felhő alapú számítástechnika felé tart. Nem tartom kizártnak, hogy néhány évtized múlva a mi munkánkat is ez a felhő alapú informatika fogja meghatározni, melynek lényege, hogy nem egy dedikált hardvereszközön, hanem a szolgáltató eszközein elosztva, a szolgáltatás üzemeltetési részleteit a felhasználótól elrejtve használjuk majd. A magyarországi bíróságok vonatkozásában a jelenlegi technikai fejlesztéseket tekintve elég jól áll nemzetközi szinten, de még hosszú út vezet a teljesen „digitális bíróság” megvalósulásához. Bármennyire is hihetetlen, de a mai korszerű számítógépeink, ugyan azon az elven működnek, mint amit 1945. június 30-án Neumann János lefektetett a *First Draft of a Report on the EDVAC* című 101 oldalas dokumentumában. Szigorúan nézve csak a sebesség nőtt és a méret csökkent. Az igazi áttörést egy merőben új technológia hozhatja majd el.

Nehéz jóslásokba bocsátkozni egy ilyen intenzív fejlődési folyamat mellett, de azért vannak biztató és érdekes kutatások. Ilyen a kanadai D-Wave Systems Inc., ahol 1999 óta dolgoznak *Quantumszámítógépek* fejlesztésén. A jelenleg használt számítógépek működésétől eltérően itt egy bit nem két-, hanem négyállapotú lehet és ebből egy időben akár mindkét állapotot is felveheti. Azt ma még elég nehezen tudjuk felfogni. Ez óriási sebességnövekedést jelent a jelenlegi leggyorsabb számítógépekhez képest. A quantumfizika kutatása még nagyon sok lehetőséget rejt magában. Ez egy nagyon innovatív fejlesztés, amiből már a NASA és a GOOGLE is vásárolt magának. Jelenleg ez a technika méretben ott tart, mint a nagyszámítógépek az 50-es 60-as években, azaz több szekrénynyi méretűek. Valószínűsíthető, hogy néhány évtized múlva ez a technika lehet a majdani miniatűr

számítógépek „agya”. Ma még Sci-Fi -nek tűnhet a mesterséges intelligencia kutatás, melynek egyik legnagyobb alakja Raymond Kurzweil, valamint az emberi agy külső interfészen keresztüli összekapcsolása infokommunikációs eszközökkel. Néhány évtized múlva ezek is minden bizonnyal részei lesznek az informatikának, ami teljesen más szintre emeli majd a jövő technológiáit. A mai legmodernebb eszközeinkre ugyan úgy fognak tekinteni, mint ahogyan mi szemléljük a mostani kiállítás tárgyait.

Kategória:

Belső hír

- [Nyomtatóbarát változat](#)

Forrás webcím: <http://kpintra.justice.hu/hirek/20170518/belso-hir/informatikatorteneti-kuriozumok-debreceni-jarasbirosagon>

Hivatkozások:

[1] <http://kpintra.justice.hu/hirek/20170518/belso-hir/informatikatorteneti-kuriozumok-debreceni-jarasbirosagon>

[2] <http://kpintra.justice.hu/hir-kategoriak/belso-hir>

<http://kpintra.justice.hu/hirek/20170518/belso-hir/informatikatorteneti-kuriozumok-debreceni-jarasbirosagon>